

Interventies in de opsporing. Impulsen in kwaliteit en effectiviteit van het opsporingsproces (2013). R.M. Kouwenhoven, R.J. Morée en P. van Beers (Twynstra Gudde, Amersfoort). Politiekunde 57

Deel 2 van een tweeluik.

Doelstelling

Inzicht bieden in de onderliggende mechanismen (complexiteit) die door middel van specifieke factoren / interventies de kwaliteit en de effectiviteit van het opsporingsproces beïnvloeden.

Centrale vraag

Wat is het effect op de kwaliteit en de effectiviteit van het opsporingsproces van het implementeren van drie veelbelovende interventies: 1) het verbeteren van het opnemen van de aangifte, 2) het verbeteren van het screenen en prioriteren, en 3) het vergroten van de opsporingscapaciteit?

Methoden van onderzoek

- literatuuronderzoek en documentenanalyse
- semigestructureerde (diepte)interviews
- kwantitatieve dataverzameling en -analyse

Samenvatting

Per interventie is gekeken naar kwantitatieve effecten (doorlooptijden, aantal zaken dat is uit- en ingescreend, aantal septs en aantal afdoeningen) en kwalitatieve effecten (ervaringen en inzichten van de betrokkenen politiemensen). Hierbij was ook aandacht voor mogelijk ongewenste neveneffecten in de politieorganisatie en voor ontwikkelingen buiten de interventie, die van invloed waren op het opsporingsproces.

Het realiseren van de drie interventies was complex maar is in ieder geval op onderdelen gerealiseerd. In alle drie de districten is een verandering opgetreden in de manier van werken (interventies 1 en 2) dan wel was er significant meer capaciteit beschikbaar (interventie 3). De onderzoekers concluderen echter dat de interventies wel tot diverse effecten hebben geleid, maar niet tot een duidelijke verbetering van de kwaliteit en de effectiviteit van het opsporingsproces.

In het onderzoek is een verklaring gezocht voor deze onverwachte, marginale of tegenstrijdige effecten van de interventies. De onderzoekers constateren dat de politie snel naar structuuroplossingen grijpt, terwijl het beïnvloeden van de effectiviteit vraagt om een ambachtelijke hantering van een complex samenspel van factoren. Zo zijn er verschillende factoren die elkaar versterken of juist belemmeren; het is daardoor moeilijk om het effect van een interventie in te schatten. Ten tweede is het van belang om verbeterinitiatieven niet te richten op een klein deel van het opsporingsproces, maar het totale opsporingsproces daarbij te betrekken. Dit omdat er afhankelijkheden zijn tussen de verschillende processtappen en de keten zo sterk is als de zwakste schakel. Ten derde constateren de onderzoekers dat 'het systeem terug drukt'. Er zijn allerlei ingesloten patronen die het effect van de interventies ondermijnen.

Opvallend was dat het veel moeite heeft gekost om kwantitatieve data van het opsporingsproces boven tafel te krijgen. Oplossingspercentages waren wel beschikbaar, maar andere relevante sturingsinformatie, zoals over uitgescreende zaken en doorlooptijden, was veelal niet structureel voor handen. Het ontwikkelen van een adequate monitoringsfunctie die inzicht geeft in dergelijke cijfers zou de politie kunnen ondersteunen bij de sturing op het opsporingsproces.

De interventies hebben bij de politiemensen zelf wel tot veel meer gesprek geleid over verbetermogelijkheden en aandacht voor maatwerkoplossingen. Het bespreekbaar maken van de (on)wenselijke situatie kan volgens de onderzoekers al een belangrijke bijdrage leveren aan de verbetering van een resultaat of de realisatie van een organisatie- en gedragsverandering.